

України від 29 жовт. 2013 р. № 1277. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13#n121> (дата звернення: 03.05.2021).

7. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / Нац. ін-т проблем міжнародної безпеки ; за ред. А. І. Сухорукова. Київ, 2003. 64 с.

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

*Пеняк Ю.С., канд. екон. наук, доцент
Шевченко Д.Ю., здобувач вищої освіти
ННІ «Каразінський банківський інститут»
Харківський національний університет ім. В.Н. Каразіна*

Ефективна діяльність сучасного підприємства неможлива без налагодженої системи управлінського обліку та звітності на всіх рівнях управління. Основним критерієм дійсності системи управління є ефективне використання фінансових, матеріальних та людських ресурсів. Управлінський облік – необхідний механізм, що дозволяє комплексно розглянути планування, оперативний контроль та облік певних видів діяльності.

Управлінський облік ведеться практично на всіх типах організацій: в сфері виробництва і послуг, в державному і приватному секторах, в комерційних і некомерційних організаціях. Деталі можуть відрізнятися, але загальна мета надання корисної інформації та загальні принципи, пов'язані з внеском управлінського обліку в планування, моніторинг та прийняття рішень, в основному однакові, незалежно від типу організації [1].

Сутність управлінського обліку полягає у наданні інформації, яка є необхідною або може бути корисною для менеджерів усіх рівнів у процесі управління бізнесом в обсягах, не властивих фінансовому обліку. Це вимагає створення інтегрованої системи обліку витрат і доходів, норму-

вання, планування, контролю та аналізу, класифікації інформації для прийняття оперативних управлінських рішень та координації проблем майбутнього розвитку підприємства.

Проаналізувавши багато інформації з різних джерел та виходячи з практики запровадження управлінського обліку, можна сказати, що основною проблемою є відсутність чітких стратегічних цілей. Якщо цілі не визначені, це призводить до неправильного визначення завдань, які потрібно вирішити. Часто трапляються випадки не лише відсутності єдиної нормативної бази у компанії, але навіть єдиної термінології.

Також головний ризик запровадження управлінського обліку полягає в тому, що немає жодних гарантій того, що така система буде повністю відповідати потребам бізнесу або взагалі не буде впроваджена. Важливим є правильний вибір керівника проекту. Неправильний розподіл ролей – велика проблема. Грамотна робота з персоналом дуже важлива, оскільки запровадження управлінського обліку призводить до появи додаткових функцій та посадових обов'язків, що викликає невдоволення персоналу.

Часто виявляються нереальні цілі та терміни, а також неефективне планування проекту та документація. Проект може бути невдалим через відсутність ефективних механізмів контролю. Існують випадки неточності та несвоєчасного надання інформації, а також навмисної фальсифікації даних [2].

Для вирішення цих проблем для успішної організації управлінського обліку залежно від галузевих особливостей виробництва та цільового завдання насамперед доцільно розробити економічно обґрунтовану класифікацію витрат. Це дасть можливість виявити та сформулювати центри витрат, центри відповідальності, об'єкти витрат.

Перш ніж впроваджувати дорогі інформаційні системи, необхідно знайти фахівця, який наведе порядок у тому, що вже є, підготує для цього підґрунтя, запровадить систему управлінського обліку хоча б на локальному комп'ютерному рівні, розробить ці принципи управлінського обліку форми

політики та управлінської звітності, адекватно відображають економічну реальність і для яких у майбутньому ви можете створити повноцінний автоматизований управлінський облік. Далі потрібно вибрати найбільш підходящий варіант, відповідно до якого буде організований управлінський облік.

Існує чотири варіанти організації управлінського обліку на підприємствах:

1) управлінський облік повністю відокремлений від фінансового обліку шляхом ведення спеціальних дзеркальних рахунків, що відображають;

2) бухгалтерський облік фінансового управління стає автономним і в ньому використовуються три класи рахунків. Управлінські рахунки ведуться паралельно з фінансовими рахунками, а взаємозв'язок між ними здійснюється за допомогою системи розподільчих рахунків;

3) за цим варіантом бухгалтерський облік не ведеться, а облік витрат їх перевізниками для розрахунку собівартості продукції здійснюється оперативно, тобто поза системою бухгалтерського обліку. Цей варіант передбачає синтетичний облік витрат за сукупними статтями в єдиному фінансовому та управлінському обліку на основі обліку витрат в контексті економічних елементів;

4) у цьому варіанті відсутній управлінський облік, а облік виробничих витрат здійснюється в системі фінансового обліку. Четвертий варіант організації управлінського обліку базується на повній інтеграції досить громіздкої системи обліку виробничих витрат і розрахунку собівартості продукції в загальний бухгалтерський облік [2].

На сьогоднішній день більшість підприємств перебувають на стадії розробки системи управлінського обліку (СУО). Приймаючи рішення про впровадження СУО, генеральний директор та акціонери повинні обов'язково підняти питання: яких результатів слід очікувати від впровадження системи управлінського обліку. Якщо робоча група з організації СУО на підприємстві не може дати відповіді на самому

початку проекту, тоді є ризики, що система управління вмістом стане самоціллю і може перетворитися лише на безглузде заповнення незрозумілих і непотрібних паперів [3].

Таким чином, з одного боку, системи управлінського обліку на підприємстві є основним інструментом планування діяльності та здійснення оперативного контролю за ефективністю використання ресурсів організації. З іншого боку, наявність системи управлінського обліку значно підвищує інвестиційну привабливість компанії.

У висновку слід зазначити, що на українських підприємствах управлінський облік ще не знайшов широкого застосування, і це, незважаючи на те, що цей вид бухгалтерського обліку є одним із найефективніших засобів планування та прогнозування діяльності підприємства. Це допомагає керівникам компаній визначити оптимальні пропорції між постійними та змінними витратами, ціною та обсягом продажів, а також мінімізувати бізнес-ризики.

Бухгалтери, аудиторі, експерти та консультанти, використовуючи дані управлінського обліку, можуть надати більш глибоку оцінку фінансових результатів і більш точно обґрунтувати рекомендації щодо вдосконалення роботи підприємства. Виробники, що працюють в умовах реальної ринкової економіки, можуть оцінити можливості системи управління вмістом на підприємстві.

Отже, впровадження системи управлінського обліку є складним завданням, що вимагає ретельної підготовки та кваліфікованого персоналу.

Перелік посилань:

1. Типові помилки і проблеми впровадження системи управлінського обліку. URI: <https://www.finprosoft.ru/o-kompanii/metodologiya/tipichnye-oshibki-i-problemy-vnedreniya-sistemy-upravlencheskogo-ucheta/> (дата звернення: 29.04.2021).

2. Кавич А. Ю., Трунина В. Ф. Проблемы внедрения управленческого учета в организации. *Экономика, управление, финансы* : матер. II Междунар. науч. конф. Пермь : Меркурий, 2012. С. 125–128. URL: <https://moluch.ru/conf/econ/archive/57/3079/> (дата звернення: 29.04.2021).

3. Покшіванова О. П. Проблема впровадження стратегічного управлінського обліку на підприємстві. *Облік і контроль*. 2020. № 6. URL: https://gaap.ru/articles/Problema_vnedreniya_strategicheskogo_upravlencheskogo_ucheta_na_predpriyatii/ (дата звернення: 29.04.2021).

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

*Темченко А.В., здобувач вищої освіти
Науковий керівник: Самусевич Я.В., канд. екон. наук
Сумський державний університет*

В умовах нестабільної ситуації в країні, що супроводжується економічною кризою та війною на сході підприємствам все важче вести свою діяльність та залишатися прибутковими. Дієвим інструментом є управлінський облік, основним завданням якого є прогнозування та планування показників майбутньої діяльності підприємства, що опосередковується процесами бюджетування.

Оскільки написання бюджету є доволі трудомістким процесом, то для полегшення роботи працівників бухгалтерії було розроблено ряд програмного забезпечення.

Одним із механізмів автоматизації процесу бюджетування є впровадження ERP-систем (Enterprise Resource Planning System).

ERP-система – це інформаційна система, яка автоматизує бухгалтерські процеси: облік, контроль, аналіз, планування. Однією із особливостей таких систем є спільна база даних для різних бізнес-підрозділів, таким чином менеджер та бухгалтер мають одночасний доступ та можливість використання інформації для своїх потреб. [1]

Завдання ERP-систем полягають не лише в обробці даних та подачі звітності до відповідних контролюючих органів, а передусім в інформаційному забезпеченні прийняття обґрунтованих управлінських рішень.